

ÖRGÜTSEL DAVRANIŞ

Liderlik ve Liderlik Teorileri

YRD.DOÇ.DR. ÖZGÜR GÜLDÜ

- Örgütlerin geçmişin geleneksel kalıplarından kurtularak geleceğe yönelmelerinde önemli stratejik araçlarından biri, insan unsuruna bakışlarında yani örgütsel davranış yaklaşımlarındaki değişimdir.
- Bu bakış açısı geleneksel yönetici tarzının ötesinde, daha insan merkezli yönetici profilini ortaya çıkarmaktadır.
- Örgütsel performansı arttırma, işgücünden en üst düzeyde yararlanma, faaliyetlerde etkinlik, verimlilik ve hız kazanma arzusuyla yöneticiler buna kendilerini zorunlu hissetmektedirler.
- *Bu zorunluluk örgütleri, **iş merkezli düşünen geleneksel yöneticilik anlayışından, insan merkezli düşünen liderlik anlayışına** götürmektedir.*

- √ «**Liderlik**» kavramı, Alanyazına 14. yy'da girmiş, ancak son iki yüzyılda daha çok kullanılır hale gelmiştir.
- √ Liderlik özellikle, 20.yy'da gerek kuramcılarının, gerekse uygulayıcıların dikkatlerini fazlasıyla çekmiş, farklı yönetim usullerinin benimsenmesi, farklı liderlik türü ve yaklaşımlarını ortaya çıkarmıştır.
- √ Liderlik türleri: Dönüştürücü, etkileşimci, demokratik, karizmatik, karizmatik, demokratik, otoriter, transformasyonel, (dönüştürücü), ilişkisel, eğitici.....

Liderlik Nedir?

- **Lider**, bir amacı gerçekleştirmek için başkalarını etkileyebilen, ikna edebilen ve yönlendirebilen kişidir.
- **Liderlik**, bir etkileme süreci, insanları etkileme süreci, insanları etkileme ve yönlendirme sürecidir.
- **Liderlik**, toplumda yer alan bir inan grubunu, belirli hedeflere yönlendirme ve eyleme geçirme yeteneğidir.
- **Liderlik**, belirli hedeflere ulaşmak için birtakım değerleri izleyicilerine benimsetmek suretiyle onların davranışlarını etkileme sanatıdır.
- Bu tanımlardan anlaşılacağı üzere **liderlik**, bir süreci, **lider** ise bu süreçte insanları etkileyebilen kişiyi ifade etmektedir.

Liderlik Teorileri

- **Liderliğin**, bugüne kadar pek çok tanımı yapılmış ve liderliği açıklayan çeşitli teoriler geliştirilmiştir.
- Yönetmel bir amaç için izleyicilerinin çabalarını eşgüdümleyen liderlik teorilerinin görece fazla olması, liderliğin boyutlarının tam olarak saptanamaması ve tanımını konusunda bir kesinliğin olmamasından kaynaklanmaktadır.
- Liderlik konusunda geliştirilen teoriler kavrama farklı açılardan yaklaşmışlardır.

Liderlik Teorileri

- **Özellikler Teorisi (1940'lara kadar)** **Liderlik doğuştan gelir.**
- ✓ **Fiziksel özellikler;**
- ✓ **Zeka ve yetenek;**
- ✓ **Kişilik özellikleri;**
- ✓ **İşe ilişkin özellikler;**
- ✓ **Sosyal özellikler;**

Liderlik Teorileri

- **Davranışsal Teoriler (1940-1960 arası)** **Liderliğin etkinliği, liderin nasıl davranıldığıyla ilgilidir.**
- **Liderin sergilediği davranışlar**, takipçileri ile haberleşme tarzı, yetkiyi devredip devretmemesi, planlama kontrol şekli ve amaçları belirleme şekli

Liderlik Teorileri

- **Durumsal Teoriler (1960-1980 arası)** **Etkin lider durumdan etkilenir.**
- Farklı koşulların, farklı liderlik biçimini gerektirdiği varsayımından yola çıkılmış, liderliği grup ya da organizasyonun amacına ulaşması için organizasyon veya grubu oluşturmak ve devam ettirmek olarak gören tanımlar geliştirilmiştir.
- Belirli durumlarda hangi koşulların önemli olduğu belirlenerek ona göre bir liderlik yaklaşımı benimsenmelidir.

Liderlik Teorileri

- **Modern yaklaşımlar (1980 -)** **Lider vizyon sahibidir.**
- **Modern liderlik yaklaşımları**, liderlerin karizma sahibi olma, değişim ve yaratıcılığı kullanarak kültürel değişimi sağlama, vizyon sahibi olma, belirsizlik ortamlarında başarılı olmayı önemseyen liderlik anlayışını önemsemektedir.

Liderlik Türleri

- **Etkileşimsel liderlik**, lider ve izleyenler arasındaki ilişkiler karşılıklı alışverişe dayalıdır.
- ✓ **Etkileşimsel liderler**, rol ve görev ihtiyaçlarını açıklayarak, astlarını belirlenen amaçlara ulaşmaları için motive eder ve onlara yol gösterir. Yapıyı harekete geçirir, astlarını ödüllendirir ve onların sosyal ihtiyaçlarını anlayıp, bu ihtiyaçları tatmin etmeye çalışır.
- **Dönüşümsel liderlik**, belli bir vizyonu gerçekleştirmek için, izleyenleri yetkilendirme, güçlendirme ve dağıttığı yetkiyi ve gücü eylem birliğine dönüştürme yeteneğidir.
- ✓ **Dönüşümsel liderler**, karizma, ilham verici olma, entelektüel uyarım vb. özelliklere sahiptir.